

ที่มาและความสำคัญ:

แม้ที่ผ่านมาประเทศไทยจะเป็นผู้ส่งออกรายสำคัญในตลาดส่งออกข้าวของโลก แต่ในปี 2562 ปริมาณการส่งออกข้าวของไทยลดลงถึงร้อยละ 32.51 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เนื่องด้วยราคาส่งออกข้าวที่สูงเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจนำเข้าของประเทศผู้นำเข้า

การศึกษาค่าความยืดหยุ่นจะช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอุปสงค์ของข้าวมากขึ้น ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้ผลิตผู้ส่งออก และ รัฐบาลเพื่อกำหนดนโยบายการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกข้าวอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ต่อไป

วัตถุประสงค์:

เพื่อวิเคราะห์ความยืดหยุ่นอุปสงค์ข้าวไทยในประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ คือ

- 1) ความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อราคา (Own Price Elasticity)
- 2) ความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อราคาข้าวของประเทศคู่แข่ง (Cross Price Elasticity)
- 3) ความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อรายได้ของประเทศผู้นำเข้า (Income Elasticity)
- 4) วิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์การนำเข้าข้าวไทยต่ออัตราแลกเปลี่ยน

ขอบเขตการวิจัย:

การศึกษานี้ผู้วิจัยทำการศึกษารายการนำเข้าข้าวไทยของผู้นำเข้าข้าวรายสำคัญ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา จีน และ แอฟริกาใต้ โดยประเทศคู่แข่งที่สำคัญผู้วิจัยนำมาศึกษาในแต่ละประเทศผู้นำเข้าอีกตลาดละ 2 ประเทศ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิอนุกรมเวลา (Time Series Data) รายไตรมาสช่วงตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2549 – ไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2562 **จำนวนทั้งสิ้น 56 ตัวอย่าง**

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล:

ผู้วิจัยทำการศึกษารายการนำเข้าข้าวไทยของผู้นำเข้าข้าวรายสำคัญ โดยแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ทางเศรษฐมิติอยู่ในรูปแบบฟังก์ชัน Double Log เพื่อทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ทั้งหมดกลายเป็นค่าความยืดหยุ่นโดยอัตโนมัติ ดังนี้

$$\ln Q_{ijt} = \alpha_i + \beta_i \ln P_{ijt} + \eta_i \ln P_{ict} + \omega_i \ln GDP_{it} + \lambda_i \ln EXC_{jt} + \mu_i D_{mt} + \varepsilon$$

ทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) โดยนำข้อมูลทางสถิติต่าง ๆ ของตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองมาวิเคราะห์ โดยการประมาณค่าประสิทธิ์ต่าง ๆ ด้วยวิธี Seemingly Unrelated Regression (SUR) ซึ่งเป็นระบบสมการต่อเนื่อง

ผลการศึกษา:

ตลาดที่อุปสงค์ข้าวไทยมีความยืดหยุ่นต่ำต่อราคา ได้แก่ ตลาดสหรัฐอเมริกาและแอฟริกาใต้ ในขณะที่ตลาดจีนข้าวไทยมีความยืดหยุ่นอุปสงค์สูงต่อราคา

ในส่วนของความยืดหยุ่นข้าวไทยต่อราคาของประเทศคู่แข่ง พบว่า ข้าวไทยเป็นสินค้าทดแทนกับข้าวอินเดีย ในตลาดสหรัฐฯ และแอฟริกาใต้ เช่นเดียวกันกับข้าวเวียดนามที่เป็นสินค้าทดแทนกับข้าวไทยในทั้งตลาดจีนและแอฟริกาใต้

สำหรับค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์ข้าวไทยต่อ GDP per capita ของประเทศผู้นำเข้า พบว่า ในตลาดสหรัฐฯ และตลาดแอฟริกาใต้ข้าวไทยจัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods)

ข้อเสนอแนะ:

1) ตลาดสหรัฐอเมริกา เน้นการส่งออกข้าวคุณภาพดีหรือเน้นส่งเสริมตลาดข้าวเฉพาะ (Niche Market) ที่มีราคาต่อหน่วยสูง เช่น ข้าวสี ข้าวหอมมะลิ เนื่องจากเปลี่ยนแปลงของราคาข้าวไทยมีผลกระทบต่อความต้องการนำเข้า ซึ่งจะมีผลให้มูลค่าการส่งออกข้าวไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น

2) ตลาดสหรัฐจีน ควรเน้นการลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้ความสำคัญกับการเสนอราคาที่ดีกว่าคู่แข่ง เพื่อทำให้ปริมาณการส่งออกข้าวไทยในตลาดจีนสูงขึ้นและครองส่วนแบ่งตลาดที่สูงกว่า

3) ตลาดแอฟริกาใต้ ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพข้าวส่งออกเพื่อรักษาตลาดเดิม

การศึกษาอุปสงค์ข้าวไทยในประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ

จิราพร ปานพรม

บทคัดย่อ

จุดประสงค์หลักของการศึกษานี้ คือ การวิเคราะห์อุปสงค์การนำเข้าข้าวไทยของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน และ แอฟริกาใต้ โดยทำการประมาณทั้งค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์ข้าวไทยต่อ 1) การเปลี่ยนแปลงของราคา 2) การเปลี่ยนแปลงราคาข้าวของประเทศคู่แข่ง 3) ต่อการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวประชากร (GDP per capita) ของประเทศผู้นำเข้า และ 4) การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติในการวิเคราะห์ข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีความถี่เป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2549 - ไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2562 จำนวนทั้งสิ้น 56 ไตรมาส

ผลการศึกษา พบว่า ตลาดที่อุปสงค์ข้าวไทยมีความยืดหยุ่นต่ำต่อราคา ได้แก่ ตลาดสหรัฐอเมริกา และ ตลาดแอฟริกาใต้ ในขณะที่ตลาดที่อุปสงค์ข้าวไทยมีความยืดหยุ่นสูงต่อราคา ได้แก่ ตลาดจีน แสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของราคาข้าวไทยต่อความต้องการนำเข้าข้าวไทยในตลาดจีนจะสูงกว่าเมื่อเทียบกับตลาดอื่น ๆ ในส่วนของความยืดหยุ่นข้าวไทยต่อราคาของประเทศคู่แข่ง พบว่า ข้าวไทยเป็นสินค้าทดแทนกับข้าวอินเดีย ในตลาดสหรัฐฯ และแอฟริกาใต้ เช่นเดียวกันกับข้าวเวียดนามที่เป็นสินค้าทดแทนกับข้าวไทยในทั้งตลาดจีนและแอฟริกาใต้ สำหรับค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์ข้าวไทยต่อ GDP per capita ของประเทศผู้นำเข้า พบว่า ในตลาดสหรัฐฯ และตลาดแอฟริกาใต้ข้าวไทยจัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) และจากค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์ข้าวไทยต่ออัตราแลกเปลี่ยนของข้าวไทยมีค่าเป็นบวก แสดงให้เห็นว่าค่าเงินมีผลต่อมูลค่าข้าวที่ประเทศต้องการนำเข้าซึ่งเป็นผลโดยตรงต่อการตัดสินใจนำเข้า

คำสำคัญ: ข้าวไทย อุปสงค์ ความยืดหยุ่น

นักศึกษาคณะพัฒนาการเศรษฐกิจ หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

118 หมู่ 3 ถนนเสรีไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

Email: chiraphorn.pp@gmail.com

A Study of Import Demand for Thai Rice in Important Markets

Chiraphorn Parnporm

Abstract

This study was conceptualized to analyze import demand for Thai rice in important markets, namely United State of America, China and South Africa by employing quarterly time series data from the first quarter of 2006 to the fourth quarter of 2019 (56 quarters). Econometric approach was adopted to estimate 1) own-price elasticity of import demand for Thai rice 2) cross-price elasticity of import demand for Thai rice 3) income elasticity of import demand for Thai rice and 4) exchange rate elasticity of import demand for Thai rice.

Findings revealed that Thai rice has a low-price elasticity of demand in USA as well as South Africa, whereas it has a high-price elasticity of demand in China. Consequently, Consumers in China are more sensitive to the rice price increase than those in USA and South Africa. The findings also indicated that Thai rice is a substitute for rice from other exporting sources: Thai rice is a substitute for Indian rice in USA and South Africa. Also, Thai rice is a substitute for Vietnamese rice in China as well as in South Africa. The income elasticity of demand for Thai rice suggested that Thai rice is a normal good in USA and South Africa. Furthermore, the study found that the depreciation in Thai baht enhances the rice import demand.

Keyword: Thai rice, Demand, Elasticity

Graduated School of Development Economics

Master of Economics in Business Economics Program

National Institute of Development Administration

118 Moo 3, Sereethai Road, Klong-Chan, Bangkok, Bangkok 10240

Email: chiraphorn.pp@gmail.com